

Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys HE 175/2020 vp eduskunnalle eläintautilaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Ruokavirasto on ollut valmistelemassa kyseessä olevaa eläintautilain uudistusta yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokaviraston näkemyksiä on monilta osin otettu huomioon jo asian valmisteluvaiheessa.

Ruokavirasto yhtyy hallituksen esityksen näkemykseen siitä, että Suomen hyvän eläintautitilanteen turvaamiseksi eläinterveyssäännösten jättämää kansallista liikkumavaraa tulisi käyttää. Ehdotetussa eläintautilain uudistuksessa liikkumavara on Ruokaviraston näkemyksen mukaan huomioitu riittävästi, jolloin EU-säädösten mukaisia taudintorjuntatoimia täydentäviä ja tiukempia toimenpiteitä on tarvittaessa mahdollisuus käyttää. Lisäksi myös muiden kuin eläinterveyssäännöstyössä luetteloitujen tautien vastustamistoimien jatkuminen on olennaista, jotta Suomen eräiltä osin muuta Eurooppaa parempi eläintautitilanne voisi säilyä. Ehdotettu eläintautilain uudistus ei Ruokaviraston näkemyksen mukaan aiheuta juurikaan sisällöllisiä muutoksia nykytilanteeseen, ja käytännön taudinehkäisy- ja valvontatoimenpiteet voisivat jatkua pääsääntöisesti nykyistä vastaavalla tavalla.

Ruokavirasto pitää tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena ehdotusta, jonka mukaan Tullille säädettäisiin toimivalta valvoa eläinterveysviranomaisen ohella eläintautivaatimusten, kuten lemmikkieläinten ja eläinperäisten elintarvikkeiden tuontiin liittyvien vaatimusten noudattamista EU:n sisärajoilla. Nykytilanteessa Tulli antaa omien resurssiensa puitteissa virka-apua kyseiseen valvontaan erillisiin virka-apupyyntöihin perustuen, ja esitys selkeyttäisi Tullin roolia valvojana unionin sisärajoilla. Tullin toimivallan laajentaminen yksinkertaistaa, sujuvoittaa ja parhaassa tapauksessa lisää rajoilla tehtäviä tarkastuksia, ja lisää valvonnan vaikuttavuutta myös virka-ajan ulkopuolella.

Ruokavirasto huomauttaa, että ehdotettuun eläintautilain uudistukseen ei sisälly Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä tietyjen luetteloitujen tautien ehkäisemistä ja torjuntaa koskevien sääntöjen osalta annetun komission delegoidun asetuksen 2020/687 2 artiklan 14 kohdan mukaisen tuotantoketjun hyväksyntään

liittyvää menettelyä eikä asiassa toimivaltaista viranomaista. Tämä asia tulisi lisätä eläintautilakiin, eikä valmistelussa olevaan eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain uusimiseen, koska hyväksyntä soveltuu paremmin eläintautilain mukaiseksi viranomaistehtäväksi.

Lisäksi Ruokavirasto ehdottaa, että korvausten maksamista tulisi selkeyttää perkaamojen ja teurastamojen osalta. Ruokavirastolle on epäselvää, katsotaanko teurastamo- tai perkaamotoiminta HE:n 86§:ssä tarkoitetuksi eläinperäisten tuotteiden jalostukseksi koko toiminnan osalta, esimerkiksi jos eläimet ovat kuljetusautossa tulossa teurastamoon tai teurastamon navetassa, kun tauti havaitaan. Ruokavirasto esittää lisättäväksi selvennyksen vuoksi 86 §:ään, että korvauksia ei myöskään makseta, jos kustannukset tai menetykset ovat syntyneet eläimen teurastukseen tai perkaukseen liittyvässä toiminnassa.

Ehdotuksen 18 § pykälässä viitataan elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitettuun teurastamoon, joka ei kata poroteurastamoja ja perkaamoja; niiden tulisi kuitenkin Ruokaviraston näkemyksen mukaan olla valmiussuunnitteluvuorokauden piirissä. Ruokavirasto ehdottaa, että valmiussuunnitteluvuorokauden piiriin tulisi saada myös raatojen käsittelylaitos ja laitoksen toimintaan liittyvä raatojen keräily, sillä a-luokan tautia todettaessa, joudutaan laitoksen ja keräilyn toimintaa muuttamaan monelta osin ja on erittäin tärkeää, että tautitilanteen toimintatavat on suunniteltu etukäteen. Meijerit ja munapakkaamot olisi myös hyvä saada valmiussuunnittelun piiriin, sillä maidonkeräily ja munien pakkaaminen on voitava järjestää myös vyöhykkeillä, mahdollisen epidemian aikana. Lisäksi vyöhykkeillä on voitavia useita eri maidonkeräilijöitä, joiden tulisi tehdä yhteistyötä.

Lisäksi Ruokavirasto haluaa huomauttaa, että lainsäädännön rakenteen suuri muutos tulee olemaan sekä valvontaviranomaisille että alan toimijoille hyvin haastavaa. Eläintautien torjunta edellyttää laajaa yhteistyötä monella rintamalla. Käytännön ohjeistuksen laatiminen onkin ensiarvoisen tärkeää, ja erityisesti Ruokaviraston antama laaja ja perinpohjainen ohjaus on muutoksen sujuvuuden turvaamiseksi välttämätöntä. Keskusviranomaisen ja alueellisten viranomaisten mahdollisuudet hallita nopeastikin muuttuvia eläintautitilanteita ja lainsäädännön rakenteen muutoksen myötä lisääntynyt ohjaustarve tulee sen vuoksi huomioida jatkossa toiminnan resursseista päätettäessä.